

درس چهارم : اوضاع اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی عصر قاجار

ردیف	متن سوالات			
۱	جامعه ایران در عصر قاجار در قالب سه شیوه می زیستند آنها را نام ببرید.			
	<table border="1"> <tr> <td>زندگی روستائی</td> <td>زندگی عشایری</td> <td>زندگی شهری</td> </tr> </table>	زندگی روستائی	زندگی عشایری	زندگی شهری
زندگی روستائی	زندگی عشایری	زندگی شهری		
۲	جامعه روستایی در دوره قاجار از چه کسانی تشکیل می شد و در چه وضعیتی بود؟ به استثنای اربابان و زمین داران، جمعیت روستایی اغلب افرادی بودند که زمین نداشتند و در اراضی مالکان کار می کردند. برخی از گزارش ها نشان از آن دارد که روستاییان کم و بیش تحت ستم اربابان و مأموران مالیاتی بوده اند			
۳	در رأس ایلات ایران چه کسانی قرار داشتند؟ در رأس ایلات سران ایل قرار داشتند			
۴	تمام مناسبات و روابط حکومت و ایل، زیر نظر چه کسانی انجام میگرفت؟ سران ایل			
۵	چرا ایلات همواره یکی از منابع تامین نیروی نظامی حکومت قاجار به شمار می رفتند؟ سران ایلات اغلب در مناطق تحت نفوذ خود به طور مستقل حکومت می کردند			
۶	وضعیت ایلات و عشایر در دوران قاجار چگونه بود؟ در رأس ایلات سران ایل قرار داشتند و تمام مناسبات و روابط حکومت و ایل زیر نظر آنها انجام می گرفت. افراد ایل به سبب کارهایی که برای رهبران خود انجام می دادند، نسبت به روستاییان وضعیت بهتری داشتند			
۷	گروه های اجتماعی در شهرهای دوره قاجار شامل چه کسانی بود؟ از قبیل مقام ها و کارگزاران حکومتی، علما و دانشمندان، بازرگانان، اصناف و پیشه وران و کارگران می زیستند. شماری از شهرنشینان را افراد بیکار و تهیدست تشکیل می دادند			
۸	بازار چه جایگاهی در دوره قاجار داشت؟ بازار هسته اصلی نظام اقتصادی و اجتماعی شهرها بودند و شالوده زندگی اجتماعی و اقتصادی را در مراکز شهری تشکیل می دادند. هر حرفه کسب و کاری در بازار داشت و هر صنف در یک راسته فعالیت می کرد.			

۹	در عصر قاجار هسته اصلی نظام اقتصادی و اجتماعی شهرهابودند. بازارها
۱۰	چرا در دوره قاجار روحانیون از نظر مالی از حکومت استقلال داشتند؟ روحانیون به سبب نظارت بر موقوفات و دریافت وجوهات شرعی از نظر مالی مستقل از حکومت بودند معمولاً این قشر به دلیل عدم وابستگی به حکومت
۱۱	چرا روحانیون(در دوره قاجار) در مقاطعی از تاریخ معاصر ایران در برابر قدرت های خارجی ایستادگی کردند و اقدامات شاهان و درباریان را به چالش کشیدند؟ روحانیون به سبب نظارت بر موقوفات و دریافت وجوهات شرعی از نظر مالی مستقل از حکومت بودند معمولاً این قشر به دلیل عدم وابستگی به حکومت
۱۲	وضعیت روحانیون در دوره قاجار چگونه بود؟ روحانیون به سبب نظارت بر موقوفات و دریافت وجوهات شرعی از نظر مالی مستقل از حکومت بودند معمولاً این قشر به دلیل عدم وابستگی به حکومت
۱۳	هسته ی اصلی نظام اقتصادی و اجتماعی شهرها در دوره قاجار چه بود؟ بازارها
۱۴	چه عواملی سبب تمایز و تفاوت میان اهالی یک شهر در محلات گوناگون در دوره قاجار میشد؟ عوامل گوناگون قومی، مذهبی، شغلی
۱۵	محلات چه جایگاهی در زندگی اجتماعی مردم عصر قاجار داشتند؟ افراد نسبت به محلات خود به شدت احساس تعلق و افتخار می کردند. عوامل گوناگون قومی، مذهبی و شغلی سبب تمایز و تفاوت میان اهالی یک شهر در محلات گوناگون می شد.
۱۶	سه شیوه تولید در نظام اقتصادی عصر قاجار را نام ببرید ؟ ۱- شیوه تولید سهم بری دهقانی ۲- شیوه تولید خرده کالایی دولتی و خصوصی ۳- شیوه تولید شبانکارگی(شبنانی) یا ایلیاتی
۱۷	شیوه تولید سهم بری چه شیوه ای است آن را شرح دهید. شیوه تولید سهم بری دهقانی، که در آن ساکنان روستاها و کشاورزان از تولید، سهم معینی را دریافت می کردند روستاییان بی زمین اغلب روی اراضی مالکان کار می کردند. آنان در ازای بهره برداری از ملک ارباب، گاه تا یک سوم محصول را به عنوان بهره مالکانه به او تحویل می دادند. بخشی را نیز به عنوان مالیات به دولت می پرداختند و بخشی هم سهم خودشان می شد
۱۸	شیوه تولید خرده کالا به چند دسته تقسیم می شود آن را شرح دهید. شیوه تولید خرده کالایی دولتی و خصوصی ویژه اقتصاد شهری بود. این گروه از کارگران و اصناف و تولیدکنندگان شهری در کارگاه ها و مراکز تولید شهری به کار اشتغال داشتند
۱۹	شیوه تولید شبنان کاری را توضیح دهید. مختص ایلات و کوچ نشینان بود؛ نظیر تولید گوشت، پوست، پشم، گلیم، فرش ایلاتی و لبنیات
۲۰	چه گروههایی در دوره قاجار در کارگاه ها و مراکز تولید شهری به کار اشتغال داشتند؟
۲۱	به چه دلیل در اوایل دوره قاجار شاهد رشد و رونق صنایع دستی در ایران هستیم؟ با به قدرت رسیدن قاجاریه و فروکش کردن جنگ های داخلی
۲۲	چرا در اوایل حکومت قاجار کالاهای اروپایی چندان به ایران وارد نمی شد؟ به علت جنگ های ناپلئون کالاهای صنعتی اروپایی چندان به ایران وارد نمی شد
۲۳	وضعیت صنایع ایران در آغاز دوره قاجار و تأثیر واردات خارجی بر آن را شرح دهید؟ صنایع دستی ایران مانند منسوجات ابریشمی، شال، مخمل، زری باف، ظروف سفالی و لعاب دار، منبت کاری، قلم کاری، خاتم کاری و انواع اسلحه گرم و سرد، با کیفیت خوب تولید می شدند و از لحاظ کیفیت و دوام در وضعیت مطلوبی بودند.

۲۴	چهار مورد از صنایع دستی ایران که در دوره قاجار با کیفیت خوب تولید می شد نام ببرید. منسوجات ابریشمی، شال، مخمل، زری باف، ظروف سفالی و لعاب دار، مینت کاری، قلم کاری، خاتم کاری و انواع اسلحه گرم و سرد
۲۵	در دوره صادرات تلاشهای زیادی به منظور احیای صنایع دستی ایران صورت گرفت. امیر کبیر
۲۶	چه عواملی موجب شد در دوره قاجار صنایع دستی ایران به تدریج رو به انحطاط برود؟ یافتن جنگ در اروپا و سرازیر شدن سیل کالا های اروپایی،
۲۷	چهار شهر مهم اقتصادی ایران در دوره قاجار را نام ببرید. کاشان، اصفهان، شیراز، کرمان و یزد
۲۸	چهار نمونه از محصولات صادراتی بخش کشاورزی ایران در عصر قاجار را نام ببرید ابریشم، تریاک، تنباکو، پنبه و برنج
۲۹	در عصر قاجار کدام حادثه موجب افزایش تولید و صادرات پنبه از ایران به روسیه شد؟ جنگ داخلی آمریکا
۳۰	در عصر قاجار چه کسانی و با چه اقداماتی به روند افزایش صادرات پنبه کمک کردند؟ بازرگانان روسی و ارمنی با حمایت های مالی، نصب دستگاه های پنبه پاک کنی، توزیع بذر و بالا بردن استاندارد های تولید
۳۱	وضعیت کشاورزی ایران در عصر قاجار را شرح دهید با وجود اینکه مناسبات حاکم بر بخش کشاورزی، شیوه ها و ابزارهای تولید (تکنولوژی) این بخش دچار تغییر و تحول اساسی نشد، کشاورزی ایران اواخر قرن نوزدهم و اوایل قرن بیستم میلادی مانند گذشته یک کشاورزی معیشتی بود.
۳۲	کدام جنگ موجب افزایش تولید و صادرات پنبه از ایران به روسیه در دوره قاجار شد؟ جنگ های داخلی آمریکا
۳۴	در زمان مظفردین شاه برای مقابله با قحطی، کشاورزان به کشت تشویق می شدند سیب زمینی
۳۵	چرا جنگ های استقلال آمریکا، موجب افزایش تولید و صادرات پنبه ایران به روسیه در دوره قاجار شد؟
۳۶	تجاری شدن کشاورزی ایران در عصر قاجار چه پیامدی داشت؟ تجاری شدن کشاورزی ایران در عصر قاجار تغییر چندان در فنون کشاورزی ایران ایجاد نکرد اما موجب افزایش درآمد مالکان و مشارکت روزافزون تجار ایرانی و خارجی در صدور تولیدات برخی از محصولات کشاورزی، نظیر پنبه و تریاک شد
۳۷	وضعیت فرش در دوره قاجار را مورد بررسی قرار دهید. به رقم رکودی که در صنایع دستی ایران به ویژه از نیمه دوم عصر قاجار به وجود آمد، تولید فرش و صادرات آن به کشورهای جهان، به ویژه اروپا و آمریکا، رشد چشمگیری پیدا کرد. فرش ایران که از روزگاران دور آوازه ای جهانی داشت، در این دوره طالبان فراوانی در جهان پیدا کرد و گردشگران اروپایی توجه تاجران و مردم اروپا و آمریکا را به سوی فرش دستباف ایران جلب کردند
۳۸	مهم ترین مراکز قالی بافی در دوره قاجار چه شهرهایی بود؟ تبریز، کاشان، همدان، اصفهان، کرمان، اراک و ولایت های کردستان و آذربایجان
۳۹	چه عواملی سبب رشد تولید و صادرات فرش در دوران قاجار شد؟ ارزانی نیروی کار، طرح و نقش های زیبا و متنوع، هنرمندی و ظرافت بافندگان ایرانی از یک سو و تقاضای بازار جهانی و سرمایه گذاری خارجی در تولید و تجارت
۴۰	چه عواملی مهم تأثیر به سزایی بر رونق صادرات فرش به عنوان کالای جایگزین در دوره قاجار داشت؟ علاوه بر آن، رکود صنعت صادرات ابریشم و کمبود طلا و نقره برای تأمین مالی واردات کالا از اروپا و سایر کشورها
۴۱	نظام تعلیم و تربیت در آغاز دوره قاجار به چه صورتی بود؟ شرح دهید؟

۴۲	در دوره قاجار سوادآموزی مقدماتی چگونه انجام می گرفت؟ در دوره قاجار نیز نظام تعلیم و تربیت سنتی ایران تداوم و گسترش یافت. در آن زمان سوادآموزی مقدماتی در مکتب خانه ها یا از طریق معلمان خصوصی و یا معلمان سرخانه انجام می گرفت. دانش آموزانی که توانایی مالی و علاقه به ادامه تحصیل داشتند، وارد مدرسه های قدیم و حوزه های علمیه می شدند
۴۳	در دوره قاجار سوادآموزی مقدماتی در کجاها انجام می گرفت؟ در مکتب خانه ها یا از طریق معلمان خصوصی و یا معلمان سرخانه انجام می گرفت
۴۴	در دوره قاجار دانش آموزان بعد از آموزش مقدماتی جذب کدام مراکز می شدند؟ مدرسه های قدیم و حوزه های علمیه
۴۵	در مدارس قدیم و حوزه های علمیه دوره قاجار چه علمی تعلیم داده می شد؟ علوم نقلی و عقلی
۴۶	دو مورد از مراکز علمی و آموزشی مهم و بزرگ دوره قاجار را نام ببرید. مدرسه های مروی و سپهسالار (مدرسه عالی شهید مطهری کنونی)
۴۷	چگونه مدارس جدید در دوره قاجار به طور تدریجی به وجود آمده بود؟ در نتیجه گسترش ارتباط ایرانیان با کشورهای اروپایی در دوره قاجار و ورود مظاهر تمدن مدرن غربی به کشور ما
۴۸	دلیل ایجاد مدرسه ها به سبک جدید در ایران چه بود؟ در دوره قاجار، نگاه برخی حاکمان داخلی و روشنفکران به پیشرفت های کشورهای اروپایی دوخته شده بود. از سوی دیگر، برخی از کشورهای استعمارگر نیز به دلیل منافع خود، درصدد تغییر روش های تعلیم و تربیت در ایران بودند
۴۹	در مورد مراکز آموزشی جدید در ایران عهد قاجار توضیح دهید.
۵۰	نخستین مدرسه های جدید توسط اروپایی در ایران تأسیس شد مسیونرهای اروپایی و آمریکایی
۵۱	چه زمانی مدرسه در دوره قاجار در ایران مدرسه ایجاد شد؟ پس از آشنایی ایرانیان با پیشرفت های ایجاد شده در اروپا، نخستین مدرسه ها به دست مسیونر های اروپایی و آمریکایی تأسیس شد
۵۲	نخستین مدرسه عالی یا دانشگاه ایرانی..... نام داشت مدرسه دارالفنون
۵۳	نخستین مدارس جدید در دوره قاجار توسط چه کسانی تأسیس شد؟ امیر کبیر
۵۴	گل سرسبد مدرسه های جدید در دوره قاجار کدام مدرسه بود و با همت چه کسی و با چه هدفی شکل گرفت؟ (چرا امیر کبیر دستور داد استادان و معلمان مدرسه دارالفنون از کشورهای غیر از روسیه و انگلستان (فرانسه و اتریش) استخدام شوند؟) مدرسه دارالفنون بود که به همت امیر کبیر و با هدف آموزش علوم و فنون جدید به دانشجویان ایرانی در داخل کشور چون در آن زمان روسیه و انگلستان در ایران نفوذ زیادی داشتند و یکی از سیاست های امیر کبیر کاهش نفوذ و قدرت آنان در ایران بود
۵۶	دارالفنون در چه رشته هایی به فعالیت می پرداخت؟ در رشته های نظامی، پزشکی، ریاضی و هندسه، فیزیک، شیمی و معدن
۵۷	هدف اصلی تأسیس مدرسه دارالفنون چه بود؟ با هدف آموزش علوم و فنون جدید به دانشجویان ایرانی در داخل کشور
۵۸	میرزا حسن رشیدیه که بود و با چه هدفی به تأسیس مدرسه پرداخت؟ میرزا حسن رشیدیه یکی از شخصیت های فرهنگی عصر قاجار بود فراهم آوردن شرایط برای سوادآموزی به فرزندان تمام قشرهای مختلف جامعه بود

۵۹	کدام یک از شخصیت‌های فرهنگی از قاجار که برای تاسیس مدارس جدید به ویژه در دوره ی تحصیلی ابتدایی در شهرهای مختلف ایران بسیار تلاش کرد و در این راه رنج ها و سختی های فراوانی کشید؟ میرزا حسن رشديه
۶۰	ترتیب سه مورد از مدارس قاجاریه را با توجه به زمان تاسیس روی خط زمان زیر نشان دهید. مدارس میسیونرهای اروپایی، مدرسه دارالفنون، مدارس رشديه،
۶۱	مدرسه دوشیزگان توسط چه کسی تاسیس شد؟ بی بی خانم استرآبادی
۶۲	هدف اصلی از ساخت مدرسه دوشیزگان در دوره قاجار چه بود؟ مدرسه دوشیزگان را به منظور تحصیل دختران در تهران تاسیس کرد
۶۳	دانش آموختن دانش آموختگان مراکز علمی و آموزشی جدید در دوره قاجار چه نقشی در تاریخ معاصر داشته است؟ دانش آموختگان مراکز علمی و آموزشی جدید، نقش مؤثری در انتشار و ترویج افکار نو به ویژه تفکر مشروطه خواهی و حکومت قانون داشتند
۶۴	وضعیت علم فلسفه در عصر قاجار را شرح دهید
۶۵	موسس حوزه فلسفی تهران بود. ملا عبدالله زُنوزی
۶۶	حوزه فلسفی تهران موجب توسعه کدام مکاتب فلسفی شد؟ رشد و توسعه فلسفه اسلامی و شاخه های گوناگون آن مثل مکتب مشاء، حکمت اشراق و حکمت متعالیه صدرایی و عرفانی شدند
۶۷	شاخه های گوناگون حوزه ی فلسفی تهران در دوره قاجار را بنویسید
۶۸	حاج ملاهادی سبزواری که بود؟ یکی دیگر از فیلسوفان نامدار دوره قاجار به شمار می رود. او کتاب «اسرارالحکم» را به درخواست را به درخواست ناصرالدین شاه قاجار به فارسی نوشت
۶۹	کدام یک از فیلسوفان نامدار دوره قاجار به درخواست ناصرالدین شاه، کتاب فلسفی به زبان فارسی نوشت؟ نام اثر وی چه بود؟. ملاهادی سبزواری
۷۰	به دنبال سقوط کدام حکومت، هنر نگارگری در سایه ی جنگ های داخلی رو به افول نهاد؟ صفویان
۷۱	نقاشی در عصر قاجاریه تحت چه شرایطی تحول اساسی یافت؟ نقاشی در عصر قاجاریه به دنبال وحدت سیاسی و استقرار امنیت و در سایه حمایت پادشاهان و دربار از یک سو و ارتباط با غرب از سوی دیگر، دچار تحولی اساسی یافت
۷۲	کدام یک از شاهان قاجار برجستهترین هنرمندان نقاش را در تهران گرد آورد و آنها را به کشیدن پرده های بزرگ برای نصب در کاخ ها تشویق کرد؟ فتح علی شاه
۷۳	نقاش معروف دوره قاجار چه کسی بود؟ محمد غفاری معروف به کمال الملک،
۷۴	در مورد وضعیت نمایش در عصر قاجار توضیح دهید؟ تعزیه که ریشه در آیین های باستانی داشت، در عصر صفوی برای بزرگداشت حماسه کربلا و شهادت امام حسین رواج یافت. هنر تعزیه در دوره ناصرالدین شاه گسترش پیدا کرد. یکی از مکان های اجرای تعزیه در تهران، تکیه دولت بود. زنان و مردان زیادی در این تکیه به تماشای تعزیه گردانان می نشستند
۷۵	هنر تعزیه در دوره پادشاهی قاجار گسترش پیدا کرد ناصرالدین شاه
۷۶	مهم ترین مکان اجرای تعزیه در دوره قاجار در تهران کدام محل بود؟ تکیه دولت

۷۷	تعزیه که ریشه در آیین های باستانی داشت در عصر صفوی برای بزرگداشت و..... رواج یافت بزرگداشت حماسه کربلا و شهادت امام حسین
۷۸	دو نمایش..... و..... در عصر قاجار در مراسم شادی در روی حوضخانه ها که با تخته آن را می پوشانیدند و یا در برخی قهوه خانه ها اجرا می شد روحوضی (سیاه بازی) و بقال بازی
۷۹	در دوره قاجار چه نمایش هایی در مراسم شادی و یا در برخی قهوه خانه ها اجرا می شد؟ مهمترین نمایش های کمدی دوره ی قاجار روحوضی (سیاه بازی) و بقال بازی
۸۰	در دوره قاجار هنرمندان با استفاده از نمایش کمدی چه مضامینی را به گوش مقامات می رساندند؟ مضامین جدی و انتقادهای سیاسی و اجتماعی را به صورت طنز به گوش مقامات می رساندند
۸۱	هنر تئاتر در دوره قاجار از کدام سبک تقلید کرد؟ هنر تئاتر به سبک اروپایی
۸۲	چه کسی به دستور ناصرالدین شاه در محل فعلی دارالفنون یک تالار نمایش ساخته بود؟ میرزا علی اکبرخان مَزین الدوله (نقاش باشی) به دستور ناصرالدین شاه
۸۳	سنت معماری ایرانی اسلامی در کدام دوران از درخشش بی نظیری برخوردار بود؟ و در کدام دوران تداوم یافت در دوران سلجوقی، تیموری صفویان / در عصر قاجار
۸۴	چرا از دوره ناصری تصاویر زیادی از بناهای اروپایی وجود دارد؟ پس از اختراع دوربین عکاسی، مسافرانی که در عصر ناصری به اروپا می رفتند، تصاویر زیادی از بناهای آن سرزمین با خود به ایران آوردند
۸۵	چه زمینه ای سبب آشنایی ایرانیان با معماری اروپاییان در دوره ی قاجار شد؟ ورود مظاهر تمدن جدید غربی پس از اختراع دوربین عکاسی، مسافرانی که در عصر ناصری به اروپا می رفتند. تصاویر زیادی از بناهای آن سرزمین با خود به ایران آوردند
۸۶	در عصر قاجار بناهای « کارت پستالی » به چه بناهایی گفته می شد؟ بسیاری از معماران به سفارش دربار و ثروتمندان با استفاده از برخی از عناصر معماری فرنگی و تلفیق آن با معماری ایرانی، سبکی از معماری را به وجود آوردند که در آن عناصر و ویژگی های معماری ایرانی و اروپایی ترکیب شده بود. این بناها که به بناهای کارت پستالی معروف شد، بیشتر به تقلید از بناهای اروپایی ساخته شدند
۸۷	هنر و معماری بناهای عصر قاجار تحت تأثیر معماری بود. اروپایی
۸۸	بناهای کارت پستالی در ایران در دوره ی قاجار به تقلید از کدام بنا ساخته می شدند؟ بیشتر به تقلید از بناهای اروپایی
۸۹	چه عواملی در گسترش سبک معماری اروپایی در ایران عصر قاجار مؤثر بود؟
۹۰	چهار بنا نام ببرید که تحت تأثیر معماری اروپایی در ایران دوره قاجار ساخته شدند . کاخ شمس العماره در مجموعه کاخ گلستان و به دستور ناصرالدین شاه / خانه های بروجردی ها در کاشان
۹۱	گزینه های صحیح را از جدول سمت انتخاب نموده و در پاسخ نامه بنویسید.
	الف: وی برجسته ترین هنرمندان نقاشی را به کشیدن پرده های بزرگ جهت نصب در کاخ ها تشویق می کرد/ فتح علی شاه
	ب: در دوره وی سنت نگارگری ایرانی تحت تأثیر هنر نقاشی مدرن اروپایی قرار گرفت / ناصرالدین شاه
	ج: وی از بزرگترین نقاشان دوره قاجاریه به شمار می رود./ کمال الملک
	۱- ناصرالدین شاه
	۲- فتحعلی شاه
	۳- امیر کبیر